

Maakaasumarkkinalakia uudistetaan – säännöt muuttuville kaasumarkkinoille

Arto Rajala
TEM/Energiaosasto

Suomen Kaasuyhdistyksen syyskokous ja
kaasupäivä
18.11.2014

Esityksen runko

- Työryhmän asettamisen tausta
- Työryhmän tavoitteet ja toimeksianto
- Työryhmän kokoonpano
- Keskeiset asiakysymykset
- Taustaselvitys
- Aikataulu ja jatkotoimet

Työryhmän asettamisen tausta

- III maakaasumarkkinadirektiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä 1.9.2013
 - Ei muutoksia eristyneen markkinan poikkeuksiin
 - Tarve MML:n uudelleentarkasteluun ollut pitkään tiedossa
- Maakaasuinfran kehityshankkeet
 - Eurooppaneuvosto 4.2.2011: Vuoden 2015 jälkeen mikään jäsenvaltio ei saisi olla eristyksissä Euroopan kaasuverkoista
 - EU:n energiainfrastruktuuriasetus ja CEF-rahoitus voimaan 2013
 - Hallituksen EU-minva 13.6.2012: FI ja EE hakevat Balticconnectoria ja Suomenlahden LNG-terminaalia PCI-listalle CEF-rahoituksen hakemista varten
 - Komissio 13.10.2013: Balticconnector ja kolme LNG-terminaalivaihtoehtoa PCI-listalle
- Kansalliset LNG-terminaalihankkeet
 - Gasum, Haminan Energia, off-grid -terminaalit
- Maakaasun hankinnan diversifiointi:
 - Putkikaasun heikko kilpailukyky, huoltovarmuus

Työryhmän tavoitteet ja toimeksianto

- Tavoitteet
 - Valmistella MML:n uudistamista sekä maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden avaamista kilpailulle tilanteessa, jossa Suomi luopuu direktiivin mukaisten poikkeusten soveltamisesta
 - Luoda edellytyksiä välttämättömille infrainvestoinneille
 - Osa Kataisen hallituksen rakennepoliittisia uudistusohjelmaa
- Tehtävänä laatia ehdotus, joka sisältää
 - Edellytykset direktiivin mukaisista poikkeuksista luopumiselle ja miten se toteutetaan lainsäädännössä
 - Verkkoon pääsyn maakaasun siirto- ja jakeluverkoissa
 - Pääsyn LNG-terminaaleihin
 - Maakaasun siirtoverkon eriyttämisen
 - Valituslupamenettelyn KHO:een MML:n ja SML:n mukaisissa lupa-asioissa

Työryhmän tavoitteet ja toimeksianto 2

- Arvioitava ja tarvittaessa tehtävä ehdotus:
 - Tarve maakaasun kuluttajasopimuksia koskeville säännöksille
 - Tarve maakaasuverkon ulkopuolella sijaitsevien LNG-terminaalien täydentävälle sääntelylle
 - Mahdollisuudet pienten maakaasun jakelu- ja myyntiyhtiöiden sääntelyn keventämiseen
- Kuultava asiantuntijoita ja hyödynnettävä TEM:n tilaamaa taustaselvitystä
- Ehdotus laadittava hallituksen esityksen muotoon

Työryhmän kokoonpano

- Puheenjohtaja: Arto Rajala, TEM, Energiaosasto
- Jäsenet:
 - Tatu Pahkala, TEM, Energiaosasto
 - Virve Haapajärvi, TEM, Työelämä- ja markkinaosasto
 - Pekka Kettunen, Valtioneuvoston kanslia
 - Taina Eckstein, Valtiovarainministeriö
 - Martti Hänninen, Energiavirasto
 - Olli Kauppi, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 - Timo Vapalahti, Huoltovarmuuskeskus
- Pysyvät asiantuntijat:
 - Timo Toikka, Suomen Kaasuyhdistys ry
 - Katja Kurki-Suonio, Energiateollisuus ry
 - Mikael Ohlström, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
 - Kristiina Vuori, Gasum Oy
- Sihteerit:
 - Laura Huomo, TEM:n edustajana
 - Elina Hautakangas, Energiavirasto

Keskeiset asiakysymykset

- Maakaasun siirtoverkkotoiminnan eriyttäminen
 - Kolme vaihtoehtoa: TSO-, ISO- ja ITO-mallit
 - Sertifiointiprosessi
- Maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden avaaminen kilpailulle
 - Verkkoonpääsy maakaasun siirto- ja jakeluverkoissa
 - Vaatimukset täyttävät asiakkaat = ”kaikki asiakkaat”
 - EU:n maakaasuverkkoasetus ja verkkosäännöt tulevat sovellettaviksi Suomen maakaasuverkoissa
 - Päähuomio tukkumarkkinoihin
- Pääsy LNG-terminaaleihin
 - Mahdolliset muutostarpeet nykyisiin säännöksiin
 - Tarve off-grid –terminaalien sääntelylle, mahdollisuudet kevyemmälle sääntelylle

Taustaselvitys

- TEM tilannut taustaselvityksen 10/2014 Pöyry Management Consulting Ltd:ltä
- Tavoitteena selvittää maakaasun tukkumarkkinoiden market designia ja sen sääntelytarpeita tilanteessa, jossa markkinat avataan ja Suomi ja Baltian maat muodostavat yhteisen markkina-alueen
- Selvittäviä asioita:
 - EU:n maakaasun tukkumarkkinoiden tavoitemalli
 - Muiden maiden kokemuksia markkinoiden avaamisesta (IRL, SWE, Baltia)
 - Tukkuomarkkinoiden edellyttämät markkinapaikat(-paikka):
tavoitemallin entry/exit –vyöhykkeet ja hub-rakenne, johdannaisten markkinapaikka
 - Maakaasun tukkumarkkinoiden osamarkkinat ml. säätömarkkina
 - LNG-terminaalien/-terminaalien toimintamallit
 - Siirtokapasiteetin jakaminen ja pullonkaulojen hallinta (entry/exit-vyöhykkeillä)
 - Siirtotariffien rakenteet (entry/exit –tariffit)
 - Siirtoverkkojen yhteentoimivuusvaatimukset (interoperability)
 - Mahdollisuudet kansallisiin valintoihin sekä kansallisen sääntelyn/lainsäädännön tarve (keskeinen sääntely tulee EU:n säännöksiä)
- Tulokset esitellään MML-työryhmälle 17.12.2014 kokouksessa

Aikataulu ja jatkotoimet

- Työryhmän määräaika 1.6.2015
- Lausuntokierros ehdotuksesta ja taustaselvityksestä kesällä 2015
- Hallituksen esitys eduskunnalle 2015 loppuun mennessä
- Lait voimaan osittain 1.1.2016?
- Siirtymävaihe ainakin joitakin vuosia
 - Poikkeuksista luopuminen
 - Verkkoon pääsy siirto- ja jakeluverkoissa
 - Siirtoverkonhaltijan eriyttäminen
 - Mahdolliset muut siirtymäaikaan tarvitsevat muutokset

Kiitos mielenkiinnosta!

Lisätietoja:

arto.rajala@tem.fi

Puh. 029 506 4828

